

Г. Ващенко вважав, що одним з найголовніших завдань є морально-релігійне виховання. Педагог зазначав, що «школа має виховати у молоді гуманність, чуле відношення до людини не лише на словах, а й на ділі» [1, с. 185]. «Потрібно зауважити, що разом з тим Г. Ващенко вчить поважати права і гідність інших людей, мирно співіснувати з іншими народами» [2, с. 2].

Наслідуючи українські традиції в галузі моралі, педагог закликає виховувати в молоді моральну чистоту, пошану до батьків і взагалі до старших, свідомість власної людської гідності. З моральним вихованням тісно пов'язане виховання волі і характеру: принциповість, наполегливість, стриманість, уміння володіти собою, працездатність, свідомо дисципліна, життєрадісність.

Наступне завдання школи у вихованні – дати нашій молоді естетичне виховання. Естетичне виховання має як педагогічний так і психологічний аспект, тому його можна розглядати як з погляду естетичного або мистецького сприймання, так і з погляду естетичної творчості. За змістом естетичне виховання розподіляється на естетику побуту, сприймання творів мистецтва й художню творчість в різних галузях [2, с. 2].

Отже, єдність усіх напрямів виховного процесу допоможе формуванню морально, ідейно здорового молодого покоління. Від активізації суспільної свідомості педагогічної громадськості залежить утвердження ідей Г. Ващенка в життя. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів обраної проблеми й потребує подальшого вивчення та аналізу творчої спадщини Г. Ващенка.

Список використаної літератури

1. Ващенко Г. Виховний ідеал : підруч. для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава : Полтав. вісн., 1994. – 190 с. – (Твори ; т. 1).
2. Петренко Л.М. Проблема виховання молодого покоління у творчій спадщині Григорія Ващенка / Л. Петренко // Дидаскал : часопис кафедри педагогіки ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава, 2016. - № 16. – С. 66-68.
3. Погрібний А. Видатний національний педагог Григорій Ващенко : [збірник матеріалів до 125-річчя від дня народження] / авт. упоряд. А. Погрібний. – К. : Всеукр. Пед. Товариство ім. Г. Ващенка, 2003. – 64 с.

Карина Холод

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ Г. ВАЩЕНКА НА ШКОЛУ

І ОСОБИСТІСТЬ ВЧИТЕЛЯ

Сьогодні українська школа перебуває на шляху кардинального оновлення, шукає шляхів для вдосконалення і розвитку. Ідеї Г. Ващенка залишаються актуальними досі адже вони співзвучні з нормативно правовими документами держави, які націлені на реформування системи освіти.

Григорій Григорович Ващенко (1878-1967) – один із творців української освітньої – виховної системи. Народився на Полтавщині, отримав духовну освіту (Духовна Академія у Москві). До революції вчителював у різних середніх навчальних закладах України і Росії, більшою мірою – на Полтавщині. Ващенко є творцем української національної педагогіки, яка відповідає духовності українського народу.

Відомі вчені : О. Алексюк, А. Бойко, Н. Дем'яненко, І. Зайченко, І. Зязюн, В. Ковальчук, здійснили дослідження педагогічної спадщини Г. Ващенка щодо дослідження проблеми концепції української школи та системи освіти.

Різні аспекти вимог до професійного рівня вчителя досліджували О. Гук , Г. Бугайченко, А. Погрібний.

У наукових працях А. Бойко, М. Дічек, А. Марушкевича, О. Сухомлинської розглядаються доцільність та переваги використання форм і методів навчання у контексті спадщини Ващенка.

Г. Ващенко пов'язував шлях до світлого майбутнього села із розвитком освіти школи, адже школа – це культурний центр, який дає змогу сформувати дійсно особистість. Педагог вважав, що найбільшою проблемою школи є те, що учні просто вивчають певну інформацію, яка потім в практичному житті не застосовується. Тому в розбудові української національної школи важливо відводити місце як розумовому вихованню дітей, так і надавати їм можливість реалізувати вивчені теми.

Зазначимо, що ідеї Г. Ващенка про роль системи освіти у формуванні особистості надзвичайно важливі, адже сьогодні перед учителем стоїть завдання по підготовці учнів, які не просто мають певний рівень знань, а й вміють їх застосовувати на практиці в реальному житті. Учень

повинен засвоїти знання, які допоможуть йому в практичному житті: «...він мусить ще на шкільній лаві застосовувати на практиці свої теоретичні знання» [1, с. 90].

Головне завдання школи він вбачав у вихованні суспільних діячів майбутнього, вчитель за його баченням – ключова фігура у перебудові майбутнього ладу суспільства, а головне завдання педагогів, як духовних наставників, у тому, «щоб розвивати творчі сили молоді, виховувати з неї творців культурних вартостей, людей, що в творчій роботі для суспільства будуть знаходити і своє особисте щастя» [2, с. 406].

Дослідженням встановлено, що творець української педагогіки вважав, що всі найвизначніші педагоги психологи філософи різних часів - ідеалісти, бо у своїх працях проаналізував виховні ідеали сформовані впродовж всього розвитку людства. Поступово накопичуються нові й нові якості протягом багатьох століть формувався саме український ідеал[4]. Свій підручник «Виховний ідеал» педагог завершує словами : «Українська молодь мусить не тільки плекати загальнолюдські ідеали, а й активно боротися за них» [2, с. 177].

Загалом же, вчений вважає головним завданням в царині освіти гармонійне виховання української молоді, основою якого є виховання волі й характеру під високим гаслом: Служба Богові й Батьківщині[5]. Вчитель повинен сформулювати «образ всебічно розвиненого українця, палкого патріота своєї батьківщини, з міцною волею, з суцільним і стійким характером, з високорозвиненою ініціативою і творчими здібностями, зі свідомістю своєї гідності, здібністю свідомо підкорювати свою волю інтересам суспільства в ім'я принципів моралі» [3, с. 168].

Таким чином, підсумувавши вищесказане, Г. Ващенко вважав, що вчитель повинен свою педагогічну діяльність пронизувати філософією добра і любові, прищеплювати учням загальнолюдські і національні цінності, прагнути до виховного ідеалу, тільки так українська школа зможе стати досконалою. Тож з його мудрих порад ми маємо взяти все найкраще для формування творчої особистості, яка стане взірцем для наступних поколінь.

Список використаної літератури

1. Ващенко Григорій. Загальні методи навчання : підруч. для педагогів / Г. Ващенко. – К. : Укр. видавнича Спілка, 1997. – 410 с.
2. Ващенко Г. Г. Загальні методи навчання / Г. Г. Ващенко // Історія української школи і педагогіки : хрестоматія / упоряд. О. О. Любар ; за ред. В. Г. Кременя. – К., 2003. – С. 478–493.
3. Ващенко Григорій. Твори – [Т. 6] : Спогади. Статті. / Г. Ващенко. – К. : Всеукраїнське педагогічне товариство ім. Григорія Ващенка, 2006. – 443 с.
4. Петренко Л. Педагогічні погляди Г. Ващенка на творчу особистість вчителя / Л. Петренко // Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. –Вип. 20.(1-2016).– Ч.1.–Кам'янець-Подільський,2016.– С.127-133.
5. Петренко Л. М. Концепція української національної школи і система освіти у педагогічній спадщині Григорія Ващенка / Л. М. Петренко // Григорій Ващенко як один з фундаторів української національної школи й освіти: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 140-річчю з дня народження педагога 18-19 травня 2018 року / за ред. Любченко І. І. –Умань : ВЦП «Візаві», 2018.–234с., с. 72-75.

Марія Ткач

ТВОРЧА Й ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА Г. Г. ВАЩЕНКА І СУЧАСНІСТЬ

Новий етап осучаснення та оновлення вищої освіти, зокрема педагогічної, базується на тенденціях скерованості навчально-виховного процесу перш за все на особистість дитини і майбутнього вчителя. Для його практичного втілення потрібно передусім врахувати й взяти до уваги досвід педагогів минулого. В його науковому узагальненні прагнули не допускати порівнянь та дискусій щодо своєрідної їхньої творчості, бо ми поважаємо ідеї тих людей, які вкладають свою частинку для створення чогось нового. До таких педагогів слід віднести Григорія Григоровича Ващенка, який є зачинателем вже нової системи освіти

Мета нашої статті проаналізувати творчу й педагогічну спадщину Г.Г. Ващенка і визначити її актуальність на сучасному етапі розвитку освіти. Він є першовідкривачем української національної